

Brüssel, 20.10.2023
COM(2023) 634 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

energiatehnoloogia strateegilise kava (SET-kava) läbivaatamise kohta

1. POLIITILINE TAUST: SET-KAVA PUHTALE ENERGIALE ÜLEMINEKU KIIRENDAMISEKS

ELi energiatehnoloogia strateegiline kava (SET-kava)¹ toetab puhta, tõhusa ja kuludelt konkurentsivõimelise energiatehnoloogia arendamist puhta energiaga seotud teadusuuringute ja innovatsiooni koordineerimise ning seonduva koostöö kaudu, millesse on koondatud Euroopa tööstussektor, teadusringkonnad ja SET-kavas osalevate riikide² valitsused. SET-kava on olnud kesksel kohal energialiidu teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõtmise rakendamisel³. Kava on võimaldanud struktureerida ühiseid teadus- ja innovatsioonimeetmeid ning aidanud nendega kiiremini ja tulemuslikumalt saavutada ühiseid energiauuringute eesmärke.

Euroopa rohelises kokkuleppes⁴ ja kavas „REPowerEU“⁵ on esitatud puhtale energiale üleminekuga seotud strateegilised eesmärgid, sealhulgas energiamahukate tööstusharude CO₂ heite ning saaste vähendamine. Rohelise kokkuleppe tööstuskava⁶ annab täiendava suuna selles esitatud üleskutsega luua autonoomsem ja vastupanuvõimelisem ELi tööstussektor, mille alustalad on nullnetotööstuse määrus⁷ ja kriitilise tähtsusega toorainete määrus⁸:

- kriitilise tähtsusega toorainete määrukses on seatud eesmärk tagada kriitilise tähtsusega toorainetega varustus, arendades ELi väärtusahelat ning parandades samal ajal selliste toorainete tootmise ringlust ja kehtlikkust;
- nullnetotööstuse määrusegaga soovitakse suurendada ELi suutlikkust toota strateegilist nullnetotehnoloogiat, et 2030. aastaks jõuda võrdlusaluseni 40 % ELi iga-aastasest kasutusvajadusest vastava tehnoloogia puhul või selle näitaja lähedale, ning selles on seatud eesmärgiks saavutada 2030. aastaks CO₂ säilitamise võimsus 50 tonni aastas.

Läbivaadatud taastuvenergia direktiivi⁹ kohaselt peavad aga liikmesriigid kehtestama soovitusliku eesmärgi, mille kohaselt moodustab uuenduslik taastuvenergiatehnoloogia 2030. aastaks vähemalt 5 % uuest paigaldatud taastuvenergia tootmise võimsusest. Lõpetuseks on teatises „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“¹⁰ ning Euroopa teadusruumi poliitikakavas¹¹ soovitatud viia teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud investeeringud ja reformid riikide ja ELi tasandil suuremasse koostöölla, et kiirendada rohe- ja digipööret.

Sellest uuest poliitikakontekstist nähtub vajadus muuta Euroopa energiasüsteem ja selle tarneahelad autonoomsemaks ning vastupanu- ja konkurentsivõimelisemaks, kasutades ringluspõhiseid ja inimkeskseid lahendusi, millega ei ületata maakera taluvuspiire.

¹ KOM(2007) 723 lõplik, 22.11.2007, „Euroopa energiatehnoloogia strateegiline kava (SET-kava) – Eesmärk – süsihappegaasiheite vähendamine tulevikus“.

² Praegu kõik ELi liikmesriigid ning IS, NO ja TR.

³ COM(2015) 080 final, „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“.

⁴ COM(2019) 640 final, 11.12.2019.

⁵ COM(2022) 230 final, 18.5.2022.

⁶ COM(2023) 62 final, 1.2.2023.

⁷ COM(2023) 161 final, 16.3.2023.

⁸ COM(2023) 160 final, 16.3.2023.

⁹ [Vastuvõetud tekstid – Taastuvenergia direktiiv ***I – Kolmapäev, 14. september 2022 – \(europa.eu\)](#)

¹⁰ COM(2020) 628 final, 30.9.2020.

¹¹ [Euroopa teadusruumi poliitikakava \(europa.eu\)](#)

2. SET-KAVA PRIORITEEDID, SAAVUTUSED JA UUED SUUNAD

SET-kava 14 rakendusrühma¹² ning seonduvate Euroopa tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormide kaudu on kava alusel toimunud tegevuses keskendunud energialiidu teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõtme kuuete prioriteedile. Siinses osas on tehtud kokkuvõtte SET-kava saavutustest ja esitatud uued suunad.

1. prioriteet: saavutada maailmas taastuvenergia alal liidripositsioon

Selle prioriteedi all määrati SET-kavaga kindlaks kaks meedet: lõimida taastuvenergiatehnoloogia energiasüsteemidesse (1. meede) ja vähendada selle tehnoloogiaga seotud kulusid (2. meede). Prioriteeti on viidud ellu viie rakendusrühmaga konkreetsete taastuvenergiatehnoloogiavallas.

SET-kava alusel tehtav töö **meretuuleenergia**¹³ valdkonnas on loonud platvormi teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskava koostamiseks ning aidanud SET-kava kogukonnal koordineerida tegevust Rahvusvahelise Energiaagentuuri tehnoloogiakoostöö programmiga tuuleenergia alal. **Fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergia**¹⁴ valdkonnas aitas SET-kava kooskõlastada osalevate riikide teadus- ja innovatsioonitegevust ning toetas seega olulist tehnoloogia arengut maailma seni tõhusaima päikeseelemendi loomiseks. SET-kava on tugevasti kujundanud **süvageotermilise**¹⁵ energiaga seotud teadusuuringuid ja innovatsiooni, näiteks seoses kulude vähendamisega kõrgtehnoloogiliste puurimise ja puuraugu rajamise meetodite kaudu. SET-kava **ookeanienergiaga**¹⁶ seotud töösuund aitas koostada ELi avamere taastuvenergia strateegiat¹⁷ ja suuniseid, milles käsitletakse ulatuslike näidisprojektide kasutuselevõtmisega seotud kindlustus- ja tagatisfondi loomist. Lisaks on SET-kava andnud tõuke enamikule **kontsentreeritud päikeseenergia**¹⁸ seotud teemadele, mida hõlmavad ELi teadusuuringute ja innovatsiooni programmid „Horisont 2020“¹⁹ ja „Euroopa horisont“²⁰. See on aidanud arendada tehnoloogiat mitte üksnes elektritootmise valdkonnas, vaid ka uuenduslike rakenduste jaoks, nagu päikeseenergia kasutamine tööstusprotsessides ja taastuvallikatest saadud vesiniku tootmisel.

Euroopa puhtale energiale ülemineku partnerluse²¹ loomine programmi „Euroopa horisont“ alusel on näide SET-kava kaudu tehtud edukast sektoriülesest koostööst ELis. Tänu sellele partnerlusele eraldati ühiselt kokkulepitud teadusuuringute ja innovatsiooni prioriteetide toetamiseks riikide vahenditest 500 miljonit eurot ehk kuus korda rohkem kui programmi „Horisont 2020“ raames. See näitab SET-kava potentsiaali kaasata avaliku sektori rahastamist ühiste eesmärkide toetamiseks. Need liikmesriikidega läbi viidavad ühised tegevused täiendavad tegevust, mida rahastatakse programmi „Euroopa horisont“ alusel

¹² https://setis.ec.europa.eu/implementing-actions_en

¹³ [Tuuleenergia valdkonna rakendusrühm – rakenduskava, PDF \(europa.eu\)](#)

¹⁴ [SET-kava fotogalvaanika valdkonna rakendusrühma rakenduskava \(europa.eu\)](#)

¹⁵ [Süvageotermilise energiaga seotud rakenduskava, PDF \(europa.eu\)](#)

¹⁶ [SET-kava ookeanienergiaga seotud rakenduskava, PDF \(europa.eu\)](#)

¹⁷ COM (2020) 741, 19.11.2020.

¹⁸ [Algatus üleilmse juhtpositsiooni saavutamiseks kontsentreeritud päikeseenergia tehnoloogia valdkonnas \(europa.eu\)](#)

¹⁹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-2020_en

²⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

²¹ <https://cetpartnership.eu/>

energiavaldkonnas, eelkõige teemavaldkondades 5 (kliima, energia ja liikuvus) ja 4 (tööstus ja digivaldkond).

Läbivaadatud SET-kavaga soovitakse aidata ELil saada üleilmseks liidriks uuendusliku taastuvenergiatehnoloogia arendamisel ja suurendada ELis puhta energia tehnoloogia tootmise võimsust kooskõlas rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärkidega nii, et kahekordistada ELis vastupanuvõimelisel ja konkurentsivõimelisel viisil praegust taastuvenergia osakaalu 2030. aastaks vähemalt 42,5 %-ni, kusjuures uuenduslik taastuvenergiatehnoloogia peaks moodustama vähemalt 5 % paigaldatud taastuvenergia tootmise võimsusest.

Samuti on läbivaadatud SET-kava raames kavas

- laiendada kava alusel toimuvat tegevust maismaa tuuleenergiele ning madalal (alla 125 °C) ja keskmisel temperatuuril (125–225 °C) toimivale geotermilisele tehnoloogiale, mis on pärast SET-kava kasutuselevõttu märkimisväärselt arenenud, kuid nõuab ELi konkurentsieelise säilitamiseks siiski teadusuuringuid ja innovatsiooni;
- luua uus vesinikuga seotud rakendusühm, et kooskõlas saastevaba vesiniku partnerlusega ning komisjoni talituste töödokumendiga Euroopa teadus- ja innovatsioonimeetmete kohta²² rakendada Euroopa teadusruumi saastevaba vesiniku katseprojekti strateegilist teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskava²³ Euroopa teadusruumi saastevaba vesiniku katseprojekti toetamiseks;
- töötada SET-kava fotogalvaanikat ja kontsentreeritud päikeseenergiat käsitlevate rakendusühmade tööle tuginedes välja ühine päikeseenergia teemaline strateegiline teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskava,²⁴ mis hõlmab fotogalvaanikat ning kontsentreeritud ja kontsentreerimata päikeseesoojust.

2. prioriteet: kujundada välja arukas tarbijakeskne energiasüsteem

Selle prioriteedi all määrati SET-kavaga kindlaks kaks meetet, millest üks puudutas uut tehnoloogiat ja teenuseid tarbijatele (3. meede) ning teine energiasüsteemide vastupanuvõimet ja turvalisust (4. meede). Prioriteeti on viidud ellu kolme rakendusühmaga, mille teemaks on energiasüsteemid,²⁵ plussenergiapiirkonnad²⁶ ja alaliskõrgepinge²⁷.

SET-kava on aidanud viia kooskõlla ELi ja riikide teadusuuringute ja innovatsiooni prioriteetid **arukate ja lõimitud energiasüsteemide** vallas tänu energiasüsteemide teemalisele rakendusühmale ning Euroopa tehnoloogia- ja innovatsioonipartnerlusele teemal

²² „Building a European Research Area for clean hydrogen - the role of EU research and innovation investments to deliver on the EU’s Hydrogen Strategy“, SWD(2022) 15 final, 20.1.2022.

²³ Expert groups of the agenda process (2022), „Strategic Research and Innovation Agenda, Key findings and conclusions of the agenda process for the European research and innovation initiative on green hydrogen“, Final version (https://www.bmbf.de/bmbf/shareddocs/downloads/files/SRIA_green_hydrogen.pdf)https://www.bmbf.de/bmbf/shareddocs/downloads/files/SRIA_green_hydrogen.pdf.

²⁴ Vt ELi päikeseenergia strateegia, COM(2022) 221 final.

²⁵ [SET-kava energiasüsteemidega seotud rakenduskava, PDF \(europa.eu\)](#)

²⁶ [Plussenergiapiirkonnad \(europa.eu\)](#)

²⁷ https://setis.ec.europa.eu/system/files/2022-02/SETPlan_HVDC_DC_Tech_ImplementationPlan_Final.pdf

tarkvõrgud energiasüsteemi ümberkujundamiseks (ETIP SNET). Viimane on aidanud ette valmistada ja rakendada energiasüsteemi digitaliseerimist käsitlevat ELi tegevuskava. SET-kava alusel on välja töötatud lõimitud lähenemisviis **plussenergiapiirkondadele**²⁸, mis hõlmab tehnoloogilisi, ruumilisi, regulatiivseid, finantsalaseid, õiguslikke, keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke aspekte. Euroopa linnaarengu ühise kavandamise algatuse, oluliste sidusrühmade ja komisjoni koostöö tulemusel kaastahastatakse nüüd programmi „Euroopa horisont“ alusel partnerlust „Driving Urban Transition“ (ülemineku juhtimine linnades).

Alates 2021. aastast on SET-kavas omistatud suuremat tähtsust alalisvoolutehnoloogia arendamisele ja tutvustamisele, alustades **alaliskõrgepinge** tehnoloogiast suure võimsusega mere- ja maismaaühenduste jaoks.

Läbivaadatud SET-kavaga kiirendatakse uuenduslike ja paindlike lahenduste väljatöötamist selleks, et optimeerida olemasolevat võrku, eelkõige tarbimiskaja ja energia salvestamist, mille kasutamist toetab kavandatav elektrituru korralduse reform²⁹. Need lahendused aitavad suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud, võrku lõimitud elektrienergia osakaalu³⁰ 2030. aastaks vähemalt 65 %-ni. SET-kava alusel kiirendatakse ka selliste uuenduslike tehnoloogialahenduste väljatöötamist ja kasutamist, mis muudavad energiasüsteemi turvaliseks, stabiilseks ja kübervastupanuvõimeliseks, et tulla paremini toime kliimast tingitud häirete ja inimtegevusest tingitud välisohtude suureneva tõenäosusega.

Kohalikul tasandil aitavad läbivaadatud SET-kavast tulenevad uued lahendused linnadel kiirendada rohe- ja digipööret ning seega saavutada kliimaneutraalsete ja arukate linnade missiooni³¹ eesmärki muuta 2030. aastaks vähemalt 100 linna kliimaneutraalseks ja arukaks. Läbivaadatud SET-kava rakendamisala laiendatakse ka madal- ja keskpinge alalisvoolu tehnoloogiale, et võimaldada kasutada madalpinge alalisvoolu mikrovõrke hoonetes, tööstusrajatistes, andmekeskustes ja elektrisõidukite laadimisjaamades. See vähendab (vahelduv-/alalisvoolu ja alalis-/vahelduvvoolu) muundurite arvu ning suurendab materjali- ja energiatõhusust rakendustes, kus enamik elektriseadmeid töötab alalisvoolul.

3. prioriteet: arendada ja tugevdada energiatõhusaid süsteeme

Selle prioriteedi all käsitlesid SET-kava meetmed uusi materjale ja tehnoloogialahendusi hoonete jaoks³² (5. meede) ning tööstuse energiatõhusust³³ (6. meede). Prioriteeti on viidud

²⁸ [Plussenergiapiirkonnad \(europa.eu\)](https://plussenergiapiirkonnad.europa.eu)

²⁹ COM(2023) 148 final.

³⁰ COM(2020) 562 final.

³¹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en

³² https://setis.ec.europa.eu/system/files/2021-02/set_plan_buildings_implementation_plan.pdf

³³ [EE-in-industry Implementation-Plan Rev2021 Final-Endorsed.pdf \(europa.eu\)](https://ee-in-industry-implementation-plan-rev2021-final-endorsed.pdf)

ellu kahe rakendusrühmaga, mille teemaks on hoonete energiatõhusus ja tööstuse energiatõhusus.

Hoonete energiatõhususega tegelev rakendusrühm on viimastel aastatel viinud ehitussektoris ellu sadu piirkondlikke, riiklikke ja kogu ELi hõlmavaid teadus- ja innovatsiooniprojekte. Rühma rakenduskava aitas kindlaks määrata programmi „Euroopa horisont“ alusel toetatava partnerluse „Built4People“,³⁴ puhtale energiale ülemineku partnerluse³⁵ ja partnerluse „Driving Urban Transitions“³⁶ tegevusala. Samuti teeb rakendusrühm tihedat koostööd partnerlusega „Processes4Planet“³⁷.

Et aidata muuta **tööstus energiatõhusamaks**, keskenduti SET-kavaga esialgu kahele energiamahukale sektorile (teras ja kemikaalid) ning kahele valdkonnaülesele teemale (süsteemide lõimimine ning küte ja jahutus). Seda teemat käsitlevasse rakendusrühma kaasatud riigid leppisid tööstussektori ja teadusasutustega kokku ühised teadusuuringute ja innovatsiooni prioriteedid ja eesmärgid, mida arvestati programmi „Euroopa horisont“ 5. teemavaldkonna tööprogrammides kirja pandud rahastamisprioriteetides³⁸. Rakendusrühm hõlbustas ka terasetootjate vahelist dialoogi, mis aitas kaasa puhta terase partnerluse loomisele.

2021. aastal võtsid SET-kava osalised vastu rangemad kliima- ja ringluseesmärgid ning lisasid kava meetmetesse veel kaks tööstussektorit (tsement ning tselluloos ja paber), mis võimaldab tööstussektoreid, taastuvenegiatootmise ja salvestamistehnoloogiat suuremat lõimimist.

Läbivaadatud SET-kava alusel töötatakse välja uuenduslikke ja kulutõhusaid viise, kuidas aidata aastatel 2020–2030 vähemalt kahekordistada iga-aastast hoonete renoveerimise määra ning saavutada see, et kõik uued hooned oleksid 2030. aastaks ja olemasolevad hooned 2050. aastaks heiteta, kooskõlas hoonete energiatõhususe direktiivi kavandatud läbivaatamisega³⁹. Lisaks aitavad kava teadusuuringute ja innovatsiooni prioriteedid vähendada tööstussektori kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks 25 %⁴⁰ ning saavutada soovituslikku eesmärki suurendada taastuvenegia kasutamist tööstussektoris 2030. aastani 1,6 % aastas⁴¹. SET-kava energiatõhususprioriteedid viiakse kooskõlla ja neile seatakse eesmärk vähendada üldist primaar- ja lõppenergia tarbimist⁴².

Samuti on läbivaadatud SET-kava raames kavas

- laiendada hoonete energiatõhususega tegeleva rakendusrühma tegevusala, et pöörata suuremat tähelepanu soojuspumpadele ning aida seega suurendada ELi suutlikkust seda tehnoloogiat innoveerida ja toota, arvestades et selle kasutuselevõtt ehitussektoris peab kahekordistuma, et järgmise viie aasta jooksul võtta kasutusele kokku kümme miljonit seadet;
- laiendada tööstuse energiatõhususega tegeleva rakendusrühma tegevusala ning kiirendada konkurentsivõimelise, kliimaneutraalse ja saasteta energiamahuka tööstussektori jaoks

³⁴ [Built4People \(ectp.org\)](https://built4people.eu/)

³⁵ <https://cetpartnership.eu/>

³⁶ <https://dutpartnership.eu/>

³⁷ <https://www.aspire2050.eu/p4planet/about-p4planet>

³⁸ Näiteks tööstusliku soojuse ja jahutuse majandamise vallas.

³⁹ COM(2021) 802 final.

⁴⁰ Võrreldes 2015. aastaga – COM(2020) 562 final.

⁴¹ COM(2021) 557 final.

⁴² 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (uuesti sõnastatud).

soodsa tehnoloogia arendamist, lõimimist, katsetamist ja valideerimist enne 2030. aastat, tuginedes Euroopa teadusruumi tööstustehnoloogia tegevuskavale vähese CO₂ heitega tehnoloogia kasutamise kohta energiamahukates tööstusharudes ja tööstussektori näidisprojektide kaardistamisele.

4. prioriteet: mitmekesistada ja tugevdada kestlikule energiakasutusele suunatud valikuvõimalusi transpordivaldkonnas

Selle prioriteedi all käsitlesid SET-kava meetmed ELi konkurentsivõimelisemaks muutmist üleilmses patarei- ja akusektoris, et toetada e-liikuvust ja paikset salvestamist⁴³ (7. meede), ning taastuvkütuste ja bioenergia sektoris⁴⁴ (8. meede). Tegutsesid rakendusrühmad patareide ja akude ning taastuvkütuste ja bioenergia vallas.

SET-kava raames loodi platvorm „Batteries Europe“,⁴⁵ milles osaleb kokku rohkem kui 700 Euroopa patareide ja akudega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi sidusrühma, et arendada Euroopas kestlikku ja konkurentsivõimelist **patareide ja akude väärtusahelat**. See töö sillutas teed programmi „Euroopa horisont“ raames ühiselt kavandatud partnerlusele „BATT4EU“⁴⁶. SET-kava alusel toimunud tegevus on andnud parema arusaama **taastuvkütuste ja bioenergiaga** seotud väärtusahelapõhisest lähenemisviisist, mis on selles valdkonnas eriti oluline.

Läbivaadatud SET-kava raames on kavas

- aidata arendada ja kasutusele võtta täielikult taastuvaid, tõhusaid ja omavahel ühendatud energia- ja transpordisüsteeme, et saavutada 2030. ja 2050. aasta taastuenergiaeesmärgid ning seonduvad heitevähenduseesmärgid vastavalt ELi kliimamäärusele ning määrustele, milles käsitletakse algatusi „ReFuelEU Aviation“⁴⁷ ja „FuelEU Maritime“⁴⁸;
- tugevdada Euroopas patareide ja akude tootmise väärtusahelat, sealhulgas seoses toorainete ja kõrgtehnoloogiliste materjalide liidusisese hankimisega ning korduskasutatavuse ja ringlussevõetavusega, et tagada 2030. aastaks omavarustus;
- jätkata koostööd platvormiga „Batteries Europe“, et aidata jälgida patareide ja akude väärtusahelat;
- töötada välja uuenduslikku salvestustehnoloogiat peale elektrokeemiliste patareide ja akude.

5. prioriteet: järgida ambitsioonikamaid eesmärke süsinikdioksiidi kogumise, kasutamise ja säilitamise valdkonnas

⁴³ https://setis.ec.europa.eu/system/files/2021-05/set_plan_batteries_implementation_plan.pdf

⁴⁴ https://setis.ec.europa.eu/system/files/2021-07/setplan_bioenergy_implementationplan.pdf

⁴⁵ „Batteries Europe“ on [Euroopa akuliidu](https://bepassociation.eu/) alla kuuluv tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvorm.

⁴⁶ <https://bepassociation.eu/>

⁴⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/ALL/?uri=CELEX%3A52021PC0561>

⁴⁸ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-26-2023-INIT/et/pdf>

Selle prioriteedi all käsitleti SET-kava 9. meetmes süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist (CCS) ning selle kogumist ja kasutamist (CCU)⁴⁹.

SET-kava on väga edukalt aidanud kaasata rohkem riike ja sidusrühmi süsinikdioksiidi kogumise, säilitamise ja kasutamisega seotud töösse. Sellest tulenev teadmiste jagamine ja suurem tõhusus on toonud kasu näidis- ja ulatuslikele projektidele, näiteks tsemenditööstuses⁵⁰. Selle meetme raames saavutatud tulemused on võrdluseluseks, mille põhjal jätkata süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise ning selle kogumise ja kasutamise kiiret kasutuselevõttu, nagu on ette nähtud nullnetotööstuse määrusega.

Läbivaadatud SET-kavaga viiakse eesmärgid ja tegevus kooskõlla uue energia- ja kliimapolitiika maastikuga, eelkõige nullnetotööstuse määrusega ja kestlikke süsinikuringeid käsitleva teatise tööstussambaga ning ELi tulevase strateegiaga süsinikdioksiidi kogumise, säilitamise ja kasutamise vallas. Et läbivaadatud SET-kava mõju oleks võimalikult suur, tuleb sellega toetada koordineeritud avaliku ja erasektori tegevust, mille käigus töötatakse välja äri- ja koostöömudeleid uute süsinikdioksiidi kogumise, säilitamise või kasutamise väärtusahelate jaoks (sh säilitamisvõimaluste konkurentsieelne hindamine piirkondade ja riikide tasandil), et aidata saada aastaks 2030 majanduslikult toimima iga-aastane sisestusvõimekus vähemalt 50 miljonit tonni süsinikdioksiidi, seda nii ELis asuvates soolastes põhjaveekihtides kui ka ammendatud nafta- ja gaasimaardlates.

6. prioriteet: säilitada ja suurendada tuumaenergia kasutamise ohutust

Selle prioriteedi all käsitlesid SET-kava meetmed tuumaohutust tuumajaamade töötamise ja dekomisjoneerimise ajal (10. meede), millega oli seotud ka vastav töösuund⁵¹.

SET-kava on võimaldanud dialoogiplatvormi liikmesriikidele, kes kasutavad või soovivad kasutada tuumatehnoloogiat oma energiaallikate jaotuses või muudes rakendustes (nt tuumameditsiinis⁵²). SET-kava alusel toimunud koostöö tulemusel loodi ka Euroopa Energiaalaste Teadusuuringute Liidu tuumamaterjalide alane ühisprogramm,⁵³ millega soovitakse muuta tuumajaamad ohutumaks ja tõhusamaks ning need materjalid sobivamaks kõrgtehnoloogilistes tuumalõhustumise ja -sünteesi süsteemides kasutamiseks. SET-kava alusel toetati ka juba toimivaid ja kavandatavaid Euroopa kaasrahastatavaid partnerlusi⁵⁴.

Läbivaadatud SET-kava aitab säilitada ja suurendada tuumaenergia ohutust, võttes arvesse ka 14 liikmesriigi⁵⁵ (tuumaliidu⁵⁶) väljakuulutatud eesmärgi tagada ELis 2050. aastaks kuni

⁴⁹ https://setis.ec.europa.eu/system/files/2021-04/set_plan_ccus_implementation_plan.pdf

⁵⁰ <https://www.leilac.com/project-leilac-2/>

⁵¹ https://setis.ec.europa.eu/implementing-actions/nuclear-safety_en#documents

⁵² [SAMIRA tegevuskava \(europa.eu\)](https://samira-tegevuskava.europa.eu)

⁵³ <http://www.eera-jpnm.eu/>

⁵⁴ Radioaktiivsete jäätmete käitlemine, geoloogiline lõppladustamine ja dekomisjoneerimine (EURAD); tuumamaterjalid tuumajaamade ohutumaks ja tõhusamaks muutmiseks ning nende materjalide kõrgtehnoloogilistes tuumalõhustumise ja -sünteesi süsteemides kasutamiseks sobivamaks muutmise; kiirguskaitse (PIANOFORTE), millega toetatakse ka ioniseeriva kiirguse meditsiiniliste rakenduste strateegilise kava rakendamist; EUROfusioni konsortsiumiga koostöös tehtavad tuumasünteesiuuringud.

⁵⁵ Belgia, Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Madalmaad, Poola, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Tšehhi Vabariik, Ungari.

⁵⁶ https://www.ecologie.gouv.fr/sites/default/files/nuclear%20alliance%20statement_VEN.pdf

150 GW elektritootmise võimsust (võrreldes praeguse ligikaudu 100 GW-ga). See nõuab hinnanguliselt vähemalt 30–45 uut suurt reaktorit ja väikest moodulreaktorit.

Läbivaadatud SET-kavas pannakse suuremat rõhku väikeste moodulreaktorite ohutusele, tarneahela mitmekesistamisele, tööstuskeskustele ning tippkeskuste ja pädevuste arendamise ja maailmatasemel teadustaristute kättesaadavaks tegemise soodustamisele.

3. SET-KAVA KOHANDAMINE UUTELE ENERGIA- JA KLIIMAEESMÄRKIDELE: VALDKONNAÜLESTE KÜSIMUSTE KÄSITLEMINE

Läbivaadatud SET-kava prioriteetide, meetmete ja rakendusrühmadega peaksid kaasnema ka uued prioriteedid valdkonnaülestes küsimustes, et kiirendada puhta ja tõhusa energiatehnoloogia väljatöötamist ja kasutuselevõttu⁵⁷. Läbivaadatud SET-kavaga järgitakse rakkerühmade põhimõtet järgmiste valdkonnaülestes küsimuste käsitlemisel.

Digitaliseerimine on energiapöörde seisukohast väga tähtis, sest see võib parandada paljude energiasüsteemi osade toimimist ning vähendada tänu virtualiseerimisele teadusuuringute ja katsete kulusid⁵⁸. Arukamate seadmete vahel lihtsa side ja paindlikkuse tagamine on oluline, et tasakaalustada meie energiasüsteemis pakkumine ja nõudlus, mis aitab lõimida detsentraliseeritud taastuvaid energiaallikaid ja vähendada nendega seotud piiranguid. Digitaliseerimine on väga oluline selleks, et võimaldada paindlikkust, mida energiamahukad tööstusharud vajavad, et tulla toime selliste probleemidega nagu elektrifitseerimine või muutlik energiavarustus. Digilahendused võivad aidata ka turge lõimida ja suurendada tarbijate mõjuvõimu energiasüsteemi ümberkujundamisel.

Läbivaadatud SET-kavaga toetatakse ELi ja liikmesriikide teadusuuringute ja innovatsiooni programmides sisalduvates tervetes strateegilise tehnoloogia väärtusahelates tihedamat koostööd digi- ja energiavaldkonna vahel. Nagu märgiti energiasüsteemi digitaliseerimist käsitlevas ELi tegevuskavas, loob komisjon platvormi „Koondades energia- ja diginovaatoreid kogu ELis“, et võimaldada koostööd SET-kava sidusrühmade, Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste ning programmiga „Digitaalne Euroopa“ loodud ja energiavaldkonnaga tegelevate tehisintellekti katsetamise ja sellega eksperimenteerimise rajatiste vahel.

Lisaks aitavad SET-kava osalised komisjonil valmistada ette poliitikaalgatusi, et ELi energiasüsteem digitaalseks ja kestlikuks ümber kujundada.

Maakera taluvuspiiridest kinnipidamiseks tuleb parandada puhta energia tootmiseks kasutatavate **materjalide** ning muu vähese CO₂ heitega tehnoloogia ja taristu **ringlust** (ringlussevõetavust ja korduskasutatavust) ja tõhusust, järgides olelusringipõhist lähenemisviisi (nt kõrgtehnoloogiliste kestlike materjalide väljatöötamine ning materjali- / veetarbimise vähendamine tootmisprotsessides) ning investeerides rohkem materjalide asendamist käsitlevatesse uuringutesse, et tagada Euroopa puhta energia

⁵⁷ Euroopa Komisjon, teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat, SET-kava vahehindamine, lõpparuanne, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022

<https://data.europa.eu/doi/10.2777/939719><https://data.europa.eu/doi/10.2777/939719>

<https://data.europa.eu/doi/10.2777/939719>

⁵⁸ COM(2022) 552 final, ELi tegevuskava energiasüsteemi digitaliseerimise kohta.

tarneahelate vastupanuvõime. Ringmajanduse tegevuskavas on tehtud ettepanek tugevdada ringmajanduseesmärkide rolli riiklike energia- ja kliimakavade tulevaste läbivaatamiste käigus ning osutatud ka puhta energia tehnoloogia arendamise ja kasutuselevõtu toetamise võimalustele riigiabieeskirjade raames ning vajaduse korral ka muudes kliimapolitiika meetmetes.

Läbivaadatud SET-kavaga toetatakse ringluspõhimõtteid, kaasates kriitilise tähtsusega toorainete taaskasutamise, ringlussevõtu ja asendamise aspektid puhta energia tehnoloogiaga seotud teadusuuringutesse ning sellise tehnoloogia arendamisse ja tootmisse.

Ühiskonna vajadusi tuleb arvesse võtta, et tagada kõigile õiglane, aus ja sotsiaalselt vastuvõetav üleminek ning seega hõlbustada vähese CO₂ heitega tehnoloogia ja taristu arendamist ja rakendamist (nt parema arusaama kaudu sellest, millised on üldsuse probleemid, nagu energiaostuvõimetus või uued tervise ja ohutusriskid rohelistel töökohtadel töötavate töötajate hulgas, ning üldsuse suurema kaasamise ja osalemise kaudu).

Läbivaadatud SET-kavaga järgitakse kasutajakeskset lähenemisviisi, kaasates kõigisse meetmetesse sellised küsimused nagu tervis, sugu, ohutus, turvalisus, juurdepääsetavus, taskukohasus ning vananevate või puuetega tarbijate vajadused.

Tööjõu **oskuste täiendamine ja ümberõpe** on äärmiselt oluline, et rahuldada uue energia- ja ühiskonnamudeliga kaasnevad tööjõuvajadused. Seni on 14 liikmesriiki⁵⁹ lisanud oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse roheliste kutseoskuste ja töökohtadega seotud investeeringud ja reformid kogusummas ligikaudu 1,5 miljardit eurot⁶⁰. Veel vahendeid roheliste kutseoskuste ja töökohtade toetamiseks on ette nähtud Euroopa Sotsiaalfond+-ist (ESF+, 5,8 miljardit eurot) ja õiglase ülemineku mehhanismist (3 miljardit eurot). Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) täiendatakse ESF+ toetust investeeringutega oskustesse, haridusse ja koolitusse, sealhulgas taristusse (1,8 miljardit eurot). Programmist „Euroopa horisont“ toetatakse sihipäraselt Euroopa vesinikuakadeemiat (European Hydrogen Academy), mis kujutab endast suurt ülikoolide ja institutsioonide liitu. Ühtse turu programmi alusel toetatakse päikeseenergiaakadeemiat (Solar Academy). Lisaks pakuvad Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT) ning selle teadmus- ja innovatsioonikogukonnad, mis tegutsevad eri valdkondades, nagu energia, toorained ja kliima, mitmesuguseid haridus- ja koolitusprogramme, milles on suur rõhk ettevõtlusel ja innovatsioonil. Enamik neist programmidest on platvormil „EIT Campus“⁶¹ juba kättesaadavad ja aitavad arendada süvatehnoloogiatalente⁶².

⁵⁹ Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Portugal, Sloveenia, Iirimaa, Eesti, Leedu, Rumeenia, Madalmaad, Küpros, Soome ja Taani.

⁶⁰ 2023. aasta 18. augusti seisuga. Arvud põhinevad taaste ja vastupidavuse tulemustabeli kulutuste jälgimise sammaste meetodikal ning vastavad meetmetele, mis on eraldatud poliitikavaldkonnale „rohelised kutseoskused ja töökohad“ kui esmasele või teisele poliitikavaldkonnale.

⁶¹ <https://eit-campus.eu/>

⁶² <https://www.eitdeeptechtalent.eu/>

Hoolimata neist Euroopa tasandil saada olevatest rahalistest vahenditest tuleb oskustesse investeerimist rahastada peamiselt muude avaliku ja erasektori investeeringutega ning praegune rahastus ei ole vajaduste rahuldamiseks piisav.

Komisjon soovib SET-kavas osalevatel riikidel kindlasti lüüa kaasa uues maismaa taastuenergia valdkonda käsitlevas ELi ulatuslikus oskustealases partnerluses, mis on loodud oskuste pakti alusel, ning kaaluda ESF+, ERFi ja õiglase ülemineku fondi programmide kaudu saada olevaid rahastamisvõimalusi, kui see on asjakohane ja kooskõlas programmide eesmärkidega.

Läbivaadatud SET-kavaga toetatakse nullnetotööstuse määruses välja kuulutatud Euroopa nullnetotööstuse akadeemiaid,⁶³ kasutades ära Euroopa akuliidu akadeemiaga⁶⁴ saadud kogemusi. Igas akadeemias on kavas esimese kolme aastaga koolitada 100 000 inimest.

Et toetada Euroopa taastumist ning edendada Euroopa konkurentsivõimet ja üleilmset juhtpositsiooni tehnoloogia valdkonnas, peab SET-kava alusel toimuv tegevus aitama **kiirendada** teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste **kasutuselevõttu turul**. See tähendab, et tehnoloogia arendamisel tuleb arvesse võtta tööstusprotsesse, tootmisvajadusi ja nende kulusid. Et turul kasutuselevõttu kiirendada, peaks novaatoritel ja tehnoloogiaarendajatel olema võimalik oma toote toodetavust professionaalses ja juurdepääsetavas tehnoloogiataristus tõhusalt ja kiiresti katsetada ning saada dokumenteeritud eelsertifitseering ja olulusringihinnang. See aitab võimalikel investoritel teha teadlikke otsuseid selle põhjal, milline on tootmispotentsiaal ja kas kehtivaid eeskirju on järgitud. Nullnetotööstuse määrusega kavandatud regulatsiooni testkeskkonnad on pärast nende loomist suureks abiks nii novaatoritele, arendajatele kui ka investoritele. Valdkonnas on tegevust toetanud ka taaste- ja vastupidavusraha, mille kaudu on riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse lisatud 15 miljardi euro väärtuses meetmeid teadusuuringuteks ja innovatsiooniks kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemise ja ringmajanduse valdkonnas.

Läbivaadatud SET-kava alusel jagatakse regulatiivküsimustega seotud parimaid tavasid, tehes koostööd Euroopa nullnetotehnoloogia platvormiga juhtudel, mil platvorm peaks olema esindatud. Lisaks tehakse kindlaks tehnoloogiataristute alased vajadused ja nende taristute teostatavus ELis, sidudes seda tööd ka Euroopa lähenemisviisiga tehnoloogiataristutele Euroopa teadusruumi poliitikakava raames.

Läbivaadatud SET-kava alusel luuakse tugevad sidemed Euroopa tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormide ning tööstusliitude (Euroopa akuliit, Euroopa saastevaba vesiniku liit ja fotogalvaanikatööstuse ühendus) vahel, et edendada ELis puhta energia tehnoloogiaga seotud elujõuliste investimisprojektide ja tootmisvõimsuse arendamist ning kõrvaldada sellise tehnoloogia ulatuslikku kasutuselevõttu takistavad turu-, regulatiiv-, taristu- ja tehnoloogiatõkked.

⁶³ Nt fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergia ja päikese-soojuse tehnoloogia, taastuvallikatest saadud vesiniku tehnoloogia ning toorainete teemal.

⁶⁴ Euroopa akuliidu akadeemiat haldab Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) teadmus- ja innovatsioonikogukond InnoEnergy.

Läbivaadatud SET-kava peaks **parandama juurdepääsu rahastamisele, eelkõige selleks, et innovatsioon mastaapsemaks muuta**. EL kulutas 2021. aastal teadusuuringutele ja innovatsioonile 328 miljardit eurot, mis moodustab 2,26 % SKPst⁶⁵. See määr oli palju madalam kui Jaapanis (3,26 %) ja USAs (3,45 %). Ilmselgelt tuleb jõupingutusi veelgi suurendada, et saavutada eesmärk, et ELis moodustavad avaliku ja erasektori kulutused 3 % SKPst⁶⁶. Kuigi enamik liikmesriike on suurendanud oma avaliku sektori teadus- ja innovatsiooniinvesteeringuid energialiidu prioriteetide täitmiseks, jäid need investeeringud arvestatuna osana SKPst 2021. aastal allapoole 2016. aasta eelset taset. Erainvesteeringuid tehti proportsionaalselt vähem kui suurtes konkureerivates majandusriikides, nagu Hiina, Jaapan ja Lõuna-Korea. EL, kus puhta energia tehnoloogia ettevõtetesse tehtud üleilmsete riskikapitaliinvesteeringute osakaal oli 19 %, jäi 2022. aastal kolmandale kohale ehk maha USAst ja Hiinast⁶⁷.

See näitab, et tuleb kasutada kõiki ELi avaliku sektori rahastamisvahendeid (nagu toetused, laenud ja kvaasiomakapital), sealhulgas uut Euroopa strateegilise tehnoloogia platvormi (STEP),⁶⁸ et kaasata SET-kava prioriteetide täitmiseks ka erakapitali (nt investeerimisfondidest, pankadest ja pensionifondidest) ning seega maksimeerida teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute mahtu, kvaliteeti ja mõju ning kiirendada kasutuselevõttu. Võimalikult hästi tuleks ära kasutada avaliku ja erasektori investeeringute vahelist lõhet ületada aitavaid vahendeid, nagu rohepöörde toode (Green Transition Product) ja ühine omakapitalitood (Joint Equity Product) programmi „InvestEU“⁶⁹ raames ning platvorm „Breakthrough Energy Catalyst“⁷⁰. SET-kava Euroopa tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormidel on head võimalused kindlaks teha potentsiaalsed takistused ning soovitada võimalikke lahendusi selliste era- ja avaliku sektori investeeringute kaasamiseks.

SET-kava rakendamisala ja tegevus on suures kooskõlas innovatsioonifondi omaga, mis on peamine ELi rahastamisvahend, millega toetada vähese CO₂ heitega tehnoloogia kasutuselevõttu taastuvenergia tootmise, energia salvestamise, süsinikdioksiidi kogumise, säilitamise ja kasutamise, energiamahukate tööstusharude, nullnetoliikuvuse ja hoonete valdkonnas. SET-kava ja innovatsioonifondi tegevuse vahel tuleks püüda saavutada koostoimet ja vastastikust täiendavust. Seda arvestades võetakse 2024. aasta alguses kasutusele koordineerimismeetmed, mida rahastatakse programmi „Euroopa horisont“ 4. ja 5. teemavaldkonna raames innovatsioonifondi peamistes valdkondades.

Puhtale energiale ülemineku partnerlus on läbivaadatud SET-kava laiendatud rakendamisala seisukohast väga tähtis, kuna see aitab luua rahastamisvahendite vahel seoseid ja parandab juurdepääsu puhta energia tehnoloogia turule. Euroopa Energiaalaste Teadusuuringute Liit täiendab selle partnerluse tööd, korraldades uurimisinstituutide ja akadeemiliste ringkondade vahel ühisprogramme.

⁶⁵ Allikas: Eurostat.

⁶⁶ Euroopa Ülemkogu 23. märtsi 2023. aasta järelused, [pdf \(europa.eu\)](https://europa.eu)

⁶⁷ Allikas: 2022. aasta eduaruanne konkurentsivõime kohta (Competitiveness Progress Report 2022).

⁶⁸ https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/COM_2023_335_1_EN_ACT_part1_v11.pdf

⁶⁹ [InvestEU Fund \(europa.eu\)](https://investeu.europa.eu)

⁷⁰ <https://breakthroughenergy.org/our-work/catalyst/>

Läbivaadatud SET-kavas osalejad peaksid püüdma tagada suuremat rahalist toetust programmi „Euroopa horisont“ alusel kaasrahastatava puhtale energiale ülemineku partnerluse jaoks, et aidata täita suuremate ambitsioonidega eesmärgid, sealhulgas Euroopa tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormide tihedam koostöö Euroopa tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormide foorumi⁷¹ raames. SET-kava ja innovatsioonifondi tegevuse vahel tuleks püüda saavutada koostoimet ja vastastikust täiendavust.

Komisjon kutsub SET-kavas osalevaid riike üles suurendama jõupingutusi, et kulutada 3 % oma SKPst teadusuuringutele ja innovatsioonile ning soodustada innovatsiooni mastaapsemaks muutmist.

4. JUHTIMINE, SEIRE JA ARUANDLUS

SET-kava juhtimismudelit tuleb uuendada, et saavutada Euroopa rohelise kokkuleppe, kava „REPowerEU“ ja rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärgid. Selleks teeb komisjon ettepaneku suurendada SET-kava juhtrühma legitiimsust ja muuta see eksperdirühmaks, võimaluse korral allrühmaks Euroopa teadusruumi raames, ning laiendada selle volitusi, et need hõlmaksid ka õigust anda strateegilisi suuniseid SET-kava arendamiseks ja rakendamiseks. Samuti teeb komisjon ettepaneku luua spetsiaalsed ajaliselt piiritletud rakkerühmad, et lõimida valdkonnaülesed küsimused SET-kava alusel tehtavasse töösse ja tugevdada sektoriülest koostööd SET-kava rakendusrühmade vahel. Komisjon edendab kõigi SET-kavas osalevate riikide kaasamist sellesse eksperdirühma ning nende tegevust tuleks koordineerida programmi „Euroopa horisont“ ELi liikmesriikide ja assotsieerunud riikide esindajatega.

Komisjon jälgib SET-kava infosüsteemi (SETIS) kaudu süstemaatiliselt edusamme ja saavutusi läbivaadatud SET-kava elluviimisel ja annab selle kohta aru ning koostab peamiste tulemusnäitajate põhjal ülevaate arengusuundadest Euroopa teadusuuringute ja innovatsioonimaastikul. Seda teavet kasutatakse iga-aastases energialiitu käsitlevas aruandluses ja levitatakse SET-kava aastakonverentsidel. Samuti toetab kõnealune teave liikmesriike, kui nad võtavad kasutusele uuenduslikku taastuvenergiatehnoloogiat läbivaadatud taastuvenergia direktiivi⁷² alusel.

SET-kava on oluline energialiidu viienda mõõtme (teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime)⁷³ elluviimiseks. Seepärast peaksid liikmesriigid lisama SET-kavast tulenevad riiklikud eesmärgid ja samuti ka teadus- ja innovatsioonitegevuse oma riiklikesse energia- ja kliimakavadesse ning uurima seejuures asjakohaste riiklike fondide ja meetmete

⁷¹ Euroopa tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormide foorum arendab ja peab korrapäraselt, pidevat ja struktureeritud dialoogi üheteistkümne Euroopa tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormi vahel.

⁷² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud), (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

⁷³ Määrus (EL) 2018/1999. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

vahelist koostoimet⁷⁴. Riiklikes energia- ja kliimakavades tuleks hinnata ka teadus- ja innovatsioonitegevuse riigipoolse rahastamise piisavust. Komisjoni hinnangut riiklike energia- ja kliimakavade selle osa, sealhulgas eduaruannete ja nende ajakohastuste kohta kasutatakse komisjoni üldisel SET-kava saavutuste hindamisel. Lisaks kutsub komisjon liikmesriike üles tugevdama riigi tasandil koostööd oma SET-kava osaliste ning riiklike energia- ja kliimakavade eest vastutavate osalejate vahel.

Euroopa tasandil hakkab uus SET-kava rohkem panustama puhta energia tehnoloogia konkurentsivõimet käsitlevatesse iga-aastastesse eduaruannetesse, mis on veel üks energialiidu vahend. Need komisjoni iga-aastased aruanded Euroopa Parlamendile ja nõukogule on seega oluline viis, kuidas jagada teavet SET-kava rakendamise kohta.

SET-kavast peaks saama ka peamine vahend puhta energia alaste teadusuuringute edendamiseks Euroopa teadusruumis, eelkõige sellistes valdkonnaülestes küsimustes nagu oskused, ringlus, juurdepääs turule, digitaliseerimine ja sotsiaalsed vajadused. Komisjon tagab SET-kava ja Euroopa teadusruumi foorumi vahel iga-aastase teabevahetuse vastastikuste saavutuste hindamiseks ning tegevuse kooskõlastamise. Samal ajal tugevdab komisjon ka teabevahetust SET-kava juhtrühma ja energialiiduga seotud valitsusesindajate vahel.

SET-kaval peaks olema tähtis roll teabe pakkumisel asjakohaste ELi energia- ja teadusstrateegiate ning õigusaktide, eelkõige nullnetotööstuse määruse edasiarendamiseks ja rakendamiseks. SET-kava saavutuste kohta tuleks korrapäraselt aru anda asjakohastele Euroopa Parlamendi komisjonidele ja nõukogu töörühmadele. Suurem poliitiline toetus ja pühendumus SET-kavale tagab parema kooskõla mitmesuguste riiklike meetmete vahel ning aitab kaasata ja rakendada rohkem nii avaliku kui ka erasektori investeeringuid puhta energia tehnoloogia uurimisse, arendamisse ja kasutuselevõttu.

5. KOKKUVÕTE

Komisjon tunnustab SET-kava panust ELi kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisse ning kava potentsiaali aidata muuta tööstus konkurentsivõimelisemaks ja Euroopa tarneahelad vastupanuvõimelisemaks asjaomaste riikide, tööstussektori ja teadusasutuste koostöö tõhustamise kaudu.

SET-kava eesmärgid, juhtimisstruktuur ja rakendusrühmad tuleb siiski läbi vaadata, et kava saaks anda veelgi suurema panuse Euroopa rohelise kokkuleppe, kava „REPowerEU“ ja rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärkide saavutamisse ning seega aidata kiirendada üleminekut puhtale energiale ja muuta EL konkurentsivõimelisemaks.

Selleks teeb komisjon tihedat koostööd SET-kavas osalevate riikide, SET-kava juhtrühma ja muude asjakohaste sidusrühmadega, sealhulgas vajaduse korral uute osalejate ja rakkerühmadega, et töötada välja ja viia ellu uued meetmed ja eesmärgid.

Komisjon kutsub kõiki asjaomaseid riike üles tugevdama oma osalust ja suurendama jõupingutusi uuenduslike puhta energia lahendustega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni ning nende lahenduste arendamise ja kasutuselevõtu toetamisel ning jätkuvalt panustama SET-kava algatuste rahastamisse ja rakendamisse ühise kavandamise lähenemisviisi kaudu.

⁷⁴ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1229\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1229(02))

Komisjon kutsub nõukogu ja parlamenti üles nõustuma SET-kava tugevdamisega vastavalt käesolevale teatisele.